

LAUSUNTOKYSELY: Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista

Lausuntokyselyn saate on seuraava.

Tervetuloa vastaamaan lausuntokyselyyn luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista. Esitys tulee sisältämään kaksi lakiehdotusta:

1. lakiehdotus: Laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista
2. lakiehdotus: Laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa (luonnos saatavissa 15.3.2017 alkaen). Myös tähän lakiehdotukseen annetaan lausunnot samassa kyselyssä. Lausuntopyyntöaineistossa on kyselylomake pdf-muotoisena.

Lausunnot pyydetään antamaan 26.4.2017 klo 16.15 mennessä.

Alla olevaan pakolliseen sähköpostiosoitteentään annettuun osoitteeseen vastaaja saa kopion lähettämästään vastauksesta automaattisesti.

Kyselyyn vastaamista ei ole mahdollista välillä keskeyttää, vaan kyselyyn on vastattava kerralla. Kyselyssä myöskään pysty palaamaan taaksepäin aiemmalle sivulle tarkistamaan tai muuttamaan vastausta sen jälkeen kun "Seuraava"-painiketta on painettu. Kysely on suomenkielinen, mutta vastaukset voi antaa myös ruotsiksi.

Vastauksen lähettäminen: Kun vastaus on valmis, paina kyselylomakkeen lopussa olevaa "Lähetä"-painiketta. Tämän jälkeen kyselystä aukeaa "Kiitos-viesti", mikä osoittaa, että vastaus on lähtenyt onnistuneesti.

Ole ystävällinen ja kirjoita sähköpostiosoitteesi:

TAUSTATIEDOT

1) * Vastaajatahon virallinen nimi

2) * Vastaajataho

- kunta
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- julkisomisteinen yhtiö
- ministeriö
- ELY-keskus
- TE-toimisto
- aluehallintovirasto (AVI)
- muu valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu, mikä

3) * Vastaajatahon vastuuhenkilön sähköpostiosoite
aki.kauranen@mikkeli.fi

4) Vastauksen kirjanneen henkilön sähköpostiosoite (jos eri henkilö kuin edellä)

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset (HE, luku 3)

5) Ovatko esityksen tavoitteet oikein asetettuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6) Mahdollinen sanallinen perustelu

Kuntien rooli on kokonaisuudessaan epäselvä ja kuntien nykyisin alueiden kehittämiseen sekä lakiesityksessä tarkoitettuihin kasvupalveluihin kohdistamat resurssit sekä voimavarat jää tunnistamatta. Lakiesityksessä keskitytään liian yksipuolisesti nykyisten valtion toimintojen uudelleenjärjestämiseen ja esimerkiksi kunnilla säilyvä elinvoimatehtävä mm. maankäytön, kaavoituksen ja liikennejärjestelmien osalta on arvioitu vajavaisesti. Lisäksi on epävarmaa syntyykö ko. osa-alueille toimivat markkinat ja miten mahdollinen kilpailupuute tunnistetaan. Myös kunnallisten kehitysyhtiöiden rooli on myös epäselvä alueen paikallistuntemuksen ja verkostojen hyödyntämisen

osalta. Samoin kolmannen sektorin/järjestöjen rooli esityksessä on osittain jätetty huomioon ottamatta. Myönteistä esityksessä on aluekehittämisen ja kasvupalveluiden yhteensovittaminen, mikä antaa mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen aluestrategiaan. Tältä osin on kuitenkin varmistettava, että alueen kaupungit ja kunnat voivat itse päättää ja ohjata alueen resurssien kohdentumista. Samoin esitetty valinnanvapaus todennäköisesti lisääsi vaikuttavuutta tietyissä asiakastilanteissa, joskin ongelmaksi saattaa muodostua esim. vaikeimmin työllistyvien palvelutarpeen tyydyttäminen. Tältä osin on kuitenkin varmistettava, että alueen kaupungeilla ja kunnilla on riittävä mahdollisuus osallistua

7) Tukevatko keskeiset ehdotukset esityksen tavoitteita?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8) Mahdollinen sanallinen perustelu

Kasvupalvelut pitää sisällään koko nykyisen TE-palvelujen kokonaisuuden. Kuitenkin jo pitkään TE-palveluilla on ollut haaste ns. kolmannen palvelulinjan asiakkaiden kohdalla (vaikeasti työllistettävät ja moniammatillista palvelua tarvitsevat ja ns. välityömarkkina-asiakkaat). Epäselväksi jää, miten markkinat toimisivat kyseisen asiakasryhmän kohdalla lakiuudistuksen jälkeen paremmin, kun toiminnassa on nykyisinkin ongelmia. Lisäksi mahdollinen markkinapuutetilanne ja sen ratkaisemiseksi perustettava maakunnan oma kasvupalveluja tuottava yhtiö kuulostaa keinotekoiselta ratkaisulta kuntien näkökulmasta (vrt. edellä pitkäaikaistyöttömät).

Esityksen mukaan maakunnalla on tulevaisuudessa mahdollisuus päättää markkina- ja kilpailutilanteen perusteella, millä tavoin palveluntuottajat valitaan. Mikäli kilpailuasetelma on maakunnassa niukka, edellyttää toimeenpano muuta innovatiivisuutta, jotta lakimuutoksesta syntyy lisäarvoa. Lisäksi mahdollinen markkinapuutetilanne ja sen ratkaisemiseksi perustettava maakunnan oma kasvupalveluja tuottava yhtiö kuulostaa keinotekoiselta ratkaisulta kuntien näkökulmasta (vrt. edellä pitkäaikaistyöttömät).

Kuntien nykyiset resurssit jää esityksessä tunnistamatta.

9) Voitaisiinko esityksen tavoitteet saavuttaa muilla keinoin?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10) Mahdollinen sanallinen perustelu

Kasvupalvelulain määrittämä järjestämisvastuu tulisi rajata selkeämmin koskemaan elinkeinoelämän dynaamista puolta (ns. avoimia työmarkkinoita). Tämä tarkoittaisi henkilöasiakkaiden kohdalla pienempää määrää, koska he eivät ole vaikeimmin työllistettäviä. Kyseisten työnhakija-asiakkaiden profiili olisi lähempänä yritysten rekrytointitarpeita ja tuotannon ylläpitämistä sekä kehittämistä.

Kuntien ja kunnallisen viranomaistyön ja järjestämisvastuun piiriin tulisi järjestää ns. osallistava työtoiminta/ työllistäminen koska kuntien intressi on enemmän ehkäistä työttömyyskehityksen aiheuttamaa valumaa sote-asiakkuuteen.

Mikkelin seudulla ESSOTElla tulee olla selkeä vastuu asiakkuuksista, joissa terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja osallisuus ilman työelämään kuuluvaa vastikkeellisuutta on pääosassa. Nämä asiakkuudet tulee määritellä lain perusteluissa selkeästi.

11) Muut vapaamuotoiset huomiot HE:n lukuun 3

Esityksen vaikutukset (HE,luku 4)

12) Ovatko esityksen vaikutukset tunnistettu riittävällä tasolla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13) Mahdollinen sanallinen perustelu

Esityksessä on puutteellisesti esitetty vaikeasti työllistettävien tilanne ja ns. välityömarkkinoilla toimivien asiakkaiden palvelujen järjestäminen. Laissa annetaan ymmärtää, että kasvupalvelujen kautta ohjataan asiakkaita kuntoutuksellisiin toimenpiteisiin, mutta siinä ei selkeästi kerrota, kuka kyseiset toimenpiteet järjestää ja kustantaa. Tällä hetkellä sen tekevät kunnat ja ko. näkökulma jää esityksessä huomioimatta. Lisäksi esitys antaa aiheen olettaa, että maakunnassa toimivalla kasvupalvelujen järjestäjätaholla on riittävä asiantuntemus tunnistamaan eri asiakasryhmien palvelutarpeet ja että näiden tarpeiden pohjalta kyetään myös järjestämään palveluja.

Erityistä huomiota kiinnitämme lain kunnalliseen vaikuttavuuteen. Näkemyksemme on, että esim. yrityksen palvelutarve, joka edellyttää kunnallista elinkeinojen tuntemusta ja tukemista, edellyttää myös kunnallista toimijaa (esim. kaavoitus, tilahallinta- ja investoinnit sekä paikallistuntemuksen omaavaa kehitysyhtiötä).

Esitetty laki tuottaa monta toimijaa ja näiden rajapinnat ovat osin epäselvät. Kuten esityksen taustamuistiossa todetaan niin lakiesityksen vaikutuksia ei pystytä täysin ennakoimaan ja näin ollen epäselväksi jää onko tällä toiminnalla tavoitteena olevaa vaikutusta.

14) Muut vapaamuotoiset huomiot HE:n lukuun 4

Asian valmistelu (HE,luku 5)

15) Vapaamuotoiset huomiot

Asian valmistelulla on liian tiukka aikataulu (ml. lausuntopyytö).

KOMMENTIT LAKILUONNOKSEEN

[Luku 1 Yleiset säännökset \(1-5 §\)](#)

16) Vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 1

Kasvupalvelujen rahoituksen osalta maakuntien mahdollisuus itse päättää, mihin resursseja kohdennetaan. Maakunnan tulee myös voida siirtää järjestämisvastuu yhdelle tai useammalle kunnalle tai kaupungille. Tällöin valtiolta siirtyvät tehtävät tulee rahoittaa täysimääräisesti valtion toimesta.

17) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 1

Luku 2 Alueiden kehittäminen (6-12 §)

18) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi aluekehittämisen vastuista (7 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19) Mahdollinen sanallinen perustelu

Aluekehittämisen vastuiden osalta lakiesityksessä ei ole esitetty suurta muutosta nykyiseen järjestelmään valtion ja maakunnan välisessä roolituksessa. Esityksen puute kuitenkin on, että se ei tunnista riittävällä tasolla kuntien roolia aluekehittämisen vauhdittajana. Näin ollen ko. asia olisi näyttävä selkeämmin siten, että kuntien ja erityisesti keskuskaupunkien rooli ja mahdollisuus päättää alueen kehittämiseen liittyvistä asioista olisi selkeämmin näkyvissä. Samoin kuntien omistamien kehittämissyhtiöiden toiminnallista roolia osana julkisilla varoilla rahoitettua kansallista elinkeinoliittistä kokonaisuutta on syytä selkeyttää.

Typ-laista ei ole mainintaa eikä esityksessä mainita kuntien työmarkkinatuen maksuosuuksista ja vastuista

20) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi aluekehittämisen järjestelmästä, rakennerahastojen hallinnoinnista ja aluekehittämiseen liittyvästä yhteistyöstä (8, 9, 10, 11 ja 32 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21) Mahdollinen sanallinen perustelu

Johdonmukaisen kokonaisuuden tavoittelu on sinänsä kannatettavaa, mutta yhteensovitus ei saa edelleen monimutkaistaa nykyistä kansallista ohjelma- ja hankerahoitustoimintaa.

22) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 2

23) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 2

Luku 3 Kasvupalvelut ja niiden järjestäminen (13-20 §)

24) Säädetäänkö laissa riittävän selkeästi maakunnan vastuusta ja järjestämistehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

25) Mahdollinen sanallinen perustelu

Viittaus kuntien ja keskuskaupunkien elinvoimatehtäviin ei täsmenny ja se jää suurelta osin tunnistamatta.

Järjestämisvastuussa viitataan maahanmuuttajiin yhtenä ryhmänä ja mainitaan erikseen ryhmän heterogeenisyys. Tämä heterogeenisyys koskee henkilöasiakkaita kokonaisuutena. Esityksessä ei riittävästi kiinnitetä huomiota asiakasryhmien segmentointitarpeeseen. Esitys luottaa siihen, että palvelut "järjestyvät" luonnostaan.

Esityksessä mainitut palvelukokonaisuudet pohjautuvat TE-palvelujen nykyiseen tarjontaan. Tämä tuo hyvän lähtökohdan jatkuvuudelle, mutta toisaalta sitoo uudistusta vanhaan palvelumalliin.

26) Tulisiko lailla säätää, mitkä palvelut maakunnan tulee minimissään järjestää?

- kyllä
 kyllä pääosin
 ei pääosin
 ei
 ei kantaa

27) Mahdollinen sanallinen perustelu

Työllisyyspoliittiset tehtävät, joiden laiminlyönti haittaisi esim. valtakunnallista työvoiman ohjausta, kuntien kustannuksia ja työvoimatarjontaa.

28) Onko lakiluonnoksessa tuotu tarpeeksi selkeästi esiin mahdollisten valtakunnallisten palvelukeskustehtävien (toimitila- ja kiinteistö, talous- ja henkilöstö sekä ICT-tehtävät) suhde maakuntien kasvupalvelutehtäviin?

- kyllä
 kyllä pääosin
 ei pääosin
 ei
 ei kantaa

29) Mahdollinen sanallinen perustelu

30) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 3

31) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 3

[Luku 4 Kasvupalvelujen tuottaminen \(21-24 §\)](#)

32) Onko monituottajamalliin pohjautuva ratkaisu tarkoituksenmukainen, jotta kasvupalvelu-uudistuksen tavoitteet saavutetaan?

- kyllä
 kyllä pääosin
 ei pääosin
 ei

ei kantaa

33) Mahdollinen sanallinen perustelu

Yksityisten palvelutuottajien hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä on myönteistä. Toisaalta tämä tulisi määritellä kuntien palvelutuotannon oheen.

Markkinalähtöinen palvelujen järjestäminen edellyttää, että on olemassa tosiasiallisesti markkinat. Esitys luo kuvaa tilanteesta, jossa energiaa käytetään markkinoiden luomiseen sen sijaan, että sitä käytettäisiin palvelujen järjestämiseen. Palvelutarve, joka on jo nyt kunnissa olemassa, on jätetty huomioimatta.

Erityinen haaste on vaikeasti työllistettävien ohjautuminen palvelujen piiriin itsenäisesti ja esityksestä ei selviä, kenellä on vastuu ko. ryhmästä.

34) Säädetäänkö laissa tarpeeksi selkeästi kasvupalvelun tuottajien velvoitteista (huomioiden myös 35 § Hallintomenettely ja julkisuus)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

35) Mahdollinen sanallinen perustelu

Asiakasinformaation tuottaminen ja sen luovuttaminen herättävät edelleen kysymyksiä. Mitä tarkoittaa esim. velvollisuus tiedottaa asiakasta muista palveluntarjoajista? Nykyään TE-viranomaiset käyttävät vain omalla alueellaan olevia palveluntuottajia. Markkinalähtöisyyden lisääntyessä tarjontaa tulisi olla vielä enemmän ja esityksessä jää epäselväksi miten tämä toiminta käytännössä toteutetaan kunnan näkökulmasta katsottuna.

36) Mahdollistaako laki riittävällä tavalla asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

37) Mahdollinen sanallinen perustelu

On todennäköistä, ettei valinnanvapaus tuo kaikissa maakunnissa ja kaikille asiakasryhmille sitä hyötyä, mitä haetaan. Vaarana on, että yritykset valitsevat "helpoimmin" palvelevat asiakkaat.

38) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 4

39) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 4

[Luku 5 Palvelujen monimuotoisuus ja yhteiset järjestelmät \(25-28 §\)](#)

40) Vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 5

Kasvupalvelujen tuottamiseen liittyvän asiakastiedon hallinta on merkittävä kysymys. Tämä kaipaa kokonaisratkaisua jo ilman maakuntauudistustakin. Lakiesityksessä ei ole mainittu kuntien järjestämää toimintaa (esim. työpajatoiminta) ja niiden sisältämät asiakastietojärjestelmät. Jos kunnilla on lakiesityksen mukaan mahdollisuus "edistää työllisyyttä" oman elinvoimatehtävänsä kautta, tarkoittaako tämä, että kunnat myös järjestävät organisoitua toimintaa, johon liittyy asiakkuuksia työllisyshoidossa? Onko tällainen asiakastieto irrallaan kasvupalveluista?

41) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 5

Luku 6 Erinäiset säännökset (26-37 §)

42) Tukevatko alueiden kehittämisen keskustelut valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden yhteensovittamista ja alueiden ja valtion yhteistyötä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

43) Mahdollinen sanallinen perustelu

44) Ohjaavatko kasvupalvelujen valtakunnalliset tavoitteet riittävästi kasvupalveluiden tuottamista maakunnissa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

45) Mahdollinen sanallinen perustelu

46) Onko kasvupalvelutoimijoiden ohjaus- ja valvontaroolit tarpeeksi selkeästi kuvattu, kun otetaan huomioon 20 §:n omavalvonta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47) Mahdollinen sanallinen perustelu

48) Ovatko keskitetystihoidettavat tehtävät tunnistettu kattavasti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

49) Mahdollinen sanallinen perustelu

50) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 6

51) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 6

Luku 7 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (38-44 §)

52) Uskotteko, että alueellanne esiintyy kasvupalveluiden osalta markkinapuutetta vuonna 2019?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

53) Mahdollinen sanallinen perustelu

Markkinapuutteeseen olisi helpompi ottaa kantaa, mikäli asiakassegmentit olisi määritelty tarkemmin.

54) Onko markkinapuutteen toteaminen kuvattu riittäväällä tavalla lakiesityksessä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

55) Mahdollinen sanallinen perustelu

56) Onko uudistuksessa otettu riittävästi huomioon henkilöstön asema?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

57) Mahdollinen sanallinen perustelu

Kuntien roolia ja sen henkilöstön asemaa työllisyydenhoidon rajapinnoissa ei ole määritelty. Viimeistään lain soveltamisen ohjeissa tämä tulee tehdä.

58) Muut vapaamuotoiset huomiot lakiehdotuksen lukuun 7

59) Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset lakiehdotuksen lukuun 7

Kommentit lakiehdotukseen 2: Laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa (luonnos saatavissa 15.3.2017 alkaen)

Poistettu.